

CHƯƠNG : 23

KHÔNG BIẾT CÓ PHẢI Bác-sĩ Pickerbaugh cố-tình cho dân-chúng ở Nautilus một liều thuốc truyền-cảm thật đặc, thật mạnh, để từ đây về sau không một ai dám đau ốm nữa, hay ông định tâm làm quảng-cáo một cách hợp-lý cho cuộc vận-dộng ủng-cử vào Quốc-Hội của ông thì không ai biết, nhưng có điều chắc-chắn là cuộc Triển-Lãm Y-Tế Vệ-Sinh mà con người lương-hào ấy tổ-chức đã thành-công một cách quá sức tương-tượng của người ta.

Ông được Tham-Nghị-Hội của Thị-xã cấp thêm cho một ngân-khoản lớn, ông ép tất cả các giáo-hội và hiệp-hội tham-gia việc tổ-chức Triển-Lãm, ông làm cho các nhà báo phải hứa mỗi ngày đăng ba cột báo tán-dương cuộc Triển-Lãm.

Ông thuê ngôi "Giáo-đường" gỗ đã mục-nát mà Linh-Mục Billy Sunday thuộc phái Phúc Âm vừa mới làm xong một đại-lễ rửa sạch hết mọi tội lỗi của dân-chúng thị-xã. Ông đặt ra nhiều trò vui lạ. Hàng ngày, các hướng-đạo-

sinh đến đó diễn-tập. Có một gian của "Hiệp-Hội Phụ-Nữ Công-Giáo Bài Rượu" tổ-chức, có các vị linh-mục và bác-sĩ danh tiếng đến giải thích và chứng-minh cho mọi người thấy những cái hại của rượu. Trong gian hàng vi-trùng-học, Martin mặc một chiếc áo bờ-lu trắng ngộ-nghĩnh, dùng ống thí-nghiệm biểu-diễn các trò vui lạ, mặc dầu chàng phân-đối trò này. Một bà "ghét thuốc lá" từ Chicago tới tình-nguyện cứ nửa giờ lại giết chết một con chuột bằng cách trích bột giấy thuốc lá tán nhỏ vào người nó. Hai đứa con sinh đôi của Pickerbaugh, con Arbuta và Gladiola, lúc đó đã lên sáu, phải ra biểu-diễn cho công-chúng xem cách đánh răng như thế nào, và chúng nó đã biểu-diễn thật sự, cho đến một hôm chúng hỏi một ông lão nhà quê sáu mươi tuổi một câu rất ngoan-ngoãn dễ thương, "thưa ông, hàng ngày ông có đánh răng không ạ?" thì chúng bị ông lão thét lên như sấm đáp: "không, nhưng ngày ngày tao sẽ đét vào đít chúng mày một trận, mà tao đét ngay bây giờ cho mà xem!"

Nhưng tất cả những trò đó đều không hấp dẫn bằng trò của gia-đình Eugenic. Gia-đình này tình-nguyện mỗi ngày chỉ lãnh bốn-chục đô-la, nhưng biểu-diễn cho mọi người thấy rõ những ích-lợi của phương-pháp vệ-sinh.

Gia-đình gồm có hai vợ chồng và năm đứa con, người nào người nấy đều đẹp-dẽ, khỏe-

manh nên vừa được mời đi biểu-diễn môn leo dây nhào lộn trong đoàn xiếc Chautauqua. Gia-dình này không một người nào hút thuốc, uống rượu, nhó bậy trên vỉa hè, dùng những lời lẽ thô-tục, hoặc ăn thịt. Pickerbaugh cho họ gian chính trên sân cao trước kia Mục - Su Sunday đã có lần dùng làm nơi hành lễ long-trọng.

Người ta cũng trưng-bày những tuyên - truyền-phẩm cổ-diễn như những gian treo đầy những lược-đồ, biểu ngữ, cờ-biến, truyền-đơn. Tám Cô "Khang Kiện Thần Nữ" con gái Pickerbaugh trình-diễn ca nhạc, và ngày nào cũng có diễn-thuyết, phần nhiều do Pickerbaugh hay bạn ông là Bác-sĩ Bissex phụ-trách. Bác - sĩ Bissex vừa là huấn-luyện-viên túc-cầu, vừa là giáo-su khoa vệ-sinh và nhiều môn học khác ở Đại-Học Mugford.

Ban tổ-chức có mời hơn một chục nhân-vật danh tiếng đến để đọc mấy lời "hiệu - triệu", trong số có cả Sondelius và Ông Thống - Đốc Tiểu-Bang, nhưng "có điều không may xảy ra" là hình như chẳng một người nào được rành-rõ trong cái tuần-lễ đặc-biệt ấy cả.

Cuộc Triển-Lãm Y-Tế Vệ-Sinh khai-mạc rất thành-công, được đông người tới xem. Hôm đầu xảy ra một sự hiểu lầm nhỏ. Viên Chủ - tịch Nghiệp-Đoàn Chủ-Lò Bánh phản-đối mãnh-liệt Pickerbaugh về một tấm bảng đề "Ăn nhiều bánh

Pa-tê quá sẽ bị sung lợi", treo trên gian hàng chỉ dẫn phép ăn uống. Tấm bảng vô-ý-thức có hại cho sự thịnh-vượng của nền kinh-tế Quốc-gia ấy được bỏ đi ngay lập tức, thế là tất cả các hiệu bánh trong thành-phố đều làm quảng-cáo ủng-hộ Cuộc Triển-Lãm.

Trong số những người tham-dự Cuộc Triển Lãm, người bất-mãn duy-nhất hiển - nhiên là Martin. Pickerbaugh đã lập cho chàng một phòng thí-nghiệm để Triển-Lãm giống y như một phòng thí-nghiệm thật, chỉ trừ có điều không có nước máy và pháp-luật để phòng hỏa-hoạn cấm chàng dùng bất cứ một thứ lửa gì. Suốt ngày, chàng rót một chất nước mực đỏ ở ống thí-nghiệm này sang ống thí-nghiệm khác, hoặc làm ra bộ chăm-chú nhìn vào ống kính hiển-vi nhưng chẳng xem gì cả, hoặc trả lời câu hỏi của những người tò-mò muốn biết chàng làm cách nào để giết những con vi-trùng khi bắt được chúng đang ngo-nguậy bơi trong ống kính.

Leora đóng vai phụ-tá chàng, nàng mặc chiếc áo nữ điều-duỡng trông rất xinh và rất đoan-trang, mỗi khi thấy chàng lăm-bắm rửa ai, nàng lại tùm-tím cười, làm cho chàng tức lăm. Chàng và nàng tìm được một người bạn mới, một người lính cứu-hỏa gác phòng triển-lãm, có tài kể rất nhiều truyện về mấy con mèo ở sở Cứu-hỏa, và không bao giờ có ý muốn hỏi-han một câu gì về truyện vi - trùng - học cả. Chính anh ta chỉ cho hai người một chỗ có thể

yên-trí hút thuốc lá. Chả là có một gian phòng Triền-Lãm "Quét Dọn Cho Sạch và Đề Phòng Hỏa Hoạn", trong bày một kiểu "Nhà Do Bản" cắm những mũi tên đỏ chỉ những nơi lửa dễ bốc cháy, và một kiểu "Nhà Sạch-Sẽ" quét sơn bóng lộn, sau gian này có một căn phòng nhỏ, cửa sổ vỡ có thể thông khói thuốc lá ra ngoài được. Thế là ngày ngày, Martin, Leora và ông lính cứu hỏa phá-quáy kia rút lui vào nơi trú-án có tới chục lần, và nhờ đó họ chịu đựng qua được một tuần-lễ.

Lại có một truyện không may nữa xảy ra. Viên đội Mật-Thám vào thăm khu Triền-Lãm, không phải để dò xét ai, mà mục-dịch chỉ đi xem cái trò hấp-dẫn "con chuột chết vì giấy thuốc lá", tình cờ ông ta dừng chân đứng lại ở trước gian triền-lãm của gia-đình nhà Eugenic, đưa tay lên gỡ đầu, rồi tất tả đi đến Quận Cảnh-Sát, xong quay trở lại đem theo mấy tấm hình. Ông cần-nhân Pickerbaugh :

- Hừ. Cái gia-đình nhà Eugenic ấy... Bác-sĩ có chắc họ không hút - xách hay nhậu-nhẹt gì không ?

- Chắc-chắn là không ! Ông xem họ khỏe mạnh như vậy.

- Hừ. Bác-sĩ nên coi chừng bọn họ. Tôi không dám phá Cuộc Triền-Lãm của Bác-sĩ đâu, thua Bác-sĩ... mình là dân thành-phố này, mình phải liên-kết với nhau. Trước khi bé-mạc Cuộc Triền-Lãm, tôi không đuổi họ ra khỏi Thành-Phố đâu. Song họ là bọn Holton đấy. Hai vợ

chồng họ có hôn-thú gì đâu, và chỉ có một đứa nhỏ là con đẻ của họ mà thôi. Đã có thời họ bán rượu lậu cho bọn Da Đỏ, nhưng nghề chuyên môn của họ, trước khi họ đi thụ-huấn, là dùng mỹ-nhân-kế. Tôi sẽ cho một nhân-viên mặc thường-phục đến canh chừng họ. Cuộc Triển-Lãm này của Bác-sĩ hay lắm. Cần phải cho Thành Phố này một bài học lâu dài về giá-trị của những phương-pháp vệ-sinh mới. Thôi, chúc Bác-sĩ mọi sự may-mắn! À quên, mai mốt Bác-sĩ vào Quốc-Hội, vậy Bác-sĩ đã chọn ai làm thư-ký chưa? Tôi có một thằng cháu rất giỏi tốc ký, nó rất thông-minh, mà lại biết giữ mồm giữ miệng, truyện không can-dự tới mình thì không bao giờ bẻp-xếp cả. Tôi sẽ bảo cháu nó tới thua truyện với Bác-sĩ. Thôi chào Bác-sĩ.

Cho tới hôm thứ Bảy, chỉ trừ có một lần Pickerbaugh bắt gặp người chủ gia-đình Eugenic đang say-sưa tu ừng-ực một hơi rượu thật dài trong một chiếc bình lớn, cho bố cái khó phải giữ-gìn làm ra bộ khỏe-mạnh trước công-chúng, còn ngoài ra Pickerbaugh không thấy gia-đình này có điều gì làm-lỗi cả. Thực thế, cho tới hôm ấy, mọi việc đều trôi chảy tốt đẹp.

Từ trước tới nay, chưa bao giờ có một cuộc triển-lãm nào mà lại có thể nêu ra được một bài học luân-lý như vậy, hoặc có thể làm quảng-cáo cho người tổ-chức Cuộc triển-lãm nhiều như vậy. Tất cả các báo trong cái quận

sắp có cuộc bầu-cử nghị-sĩ quốc-hội này, đều dành nhiều cột viết về vụ này, và trong bất cứ bài báo nào, ngay cả báo của Đảng Dân-Chủ, cũng đề-cập tới cuộc vận-động ủng-cử của Pick-erbaugh.

Thế rồi tới hôm thứ Bảy, ngày cuối cùng của Cuộc Triển-Lãm tấn bi-kịch xảy ra.

Hôm đó trời mưa kinh-khủng, mái nhà dột lung-tung. Gian "Nhà ở Vệ-Sinh" cũng bị dột, bà trông coi gian này muốn bị sưng phổi, người ta phải chở bà về nhà. Đến trưa, trong khi gia đình nhà Eugenic đang biểu - diễn cho mọi người hiểu thế nào là một sức mạnh tuyệt luân, thì đứa bé nhỏ tuổi nhất lên cơn động kinh và trong khi mọi người chưa hết xúc-động thì cái bà "chống-hút-thuốc-lá" ở Chicago bị một bà "chống-mổ-xẻ-thú-vật-sống" cũng ở Chicago tới kết tội là sát sinh, khi thấy bà "chống-hút-thuốc-lá" giết một con chuột thành công một cách rục-rỡ.

Dân-chúng bu đông lại quanh hai bà và con chuột bắt hạnh. Bà "chống-mổ-xẻ thú-vật-sống" gọi bà "chống-hút-thuốc-lá" là quân sát nhân, vô-nhân-đạo, quân tàn-bạo, vô liêm sỉ, thế mà bà này chịu nhin, chỉ nức-nở khóc một chút và cho gọi cảnh-binh tới. Nhưng khi bà kia được thế làm già bảo: "Chị làm bộ ta đây giỏi khoa-học, nhưng chị đâu có phải là Khoa học-giả, chị biết cái khỉ gì về khoa-học mà

khoe mẽ !" Bà này thét lên, nhảy bổ từ trên
bục cao xuống, túm lấy tóc bà kia đồng-đạc
nói: "Đế bà cho mày coi bà có biết gì về khoa
học không !"

Pickerbaugh cố can hai người ra. Martin
với Leora và người lính cứu hỏa đứng một chỗ
xem không can-thiệp và có vẻ khoái-trá. Cả
hai người đàn bà xoay ra thóa mạ Pickerbaugh,
đến khi người ta lôi được hai người đàn bà
đi chỗ khác, ông thấy mình bị vây vòng trong
vòng ngoài giữa một đám đông có tới hàng trăm
tiếng chếp miệng thờ dài, ông thấy rõ cái nguy
cơ không bao giờ ông có thể bước chân vào
Quốc-hội được.

Đến hai giờ, mưa đã ngớt, thiên-hạ ăn
com trưa xong, kéo nhau vào xem Triển-lãm rất
đông và ai ai cũng nói tới chuyện hai bà chửi
nhau đánh nhau lộn-xộn buổi sáng, trong lúc
đó, anh lính cứu hỏa rút vào phía sau gian
"Quét-Dọn cho Sạch và Đề-Phòng Hỏa-Hoạn" để
hút thuốc : Anh buồn ngủ và bực-roc hết sức;
Anh nhớ tới sở anh làm việc vui-vẻ và những
canh bạc chơi liên-miên. Anh quẳng que diêm
còn đang cháy dở vào cửa sau của các mô-hình
mẫu "Nhà Sạch Sẻ". Cái nhà này được quét dầu
rất kỹ, trông như được nhúng vào dầu-hỏa. Nó
bắt cháy bùng lên, thế là chỉ trong nháy mắt
tất cả ngôi Giáo Đường tôn-nghiêm âm-u to lớn
đều bốc lửa loạn lên. Mọi người kéo ụa nhau
ra các cửa ngõ.

Nhưng các cửa lớn phần nhiều đã bị các gian Triền-lâm bít lối. Thế là mọi người hoảng hốt la hét ầm-ỹ; trẻ con bị dẫm cả lên người.

Pickerbaugh chẳng phải ngu hèn gì. Ông ta bất thành lĩnh ở đâu hiện ra, đi ngang Giáo-Đường dẫn đầu tám cô con gái, hát bài ca Dixie, đầu ngẩng cao, mặt hung-dữ, hai tay dang ra như van-cầu. Đám đông ngạc-nhiên đứng dừng lại. Pickerbaugh giọng oai-nghiêm như một viên Thuyền-Trưởng ra lệnh cho đám người đương tìm đường tháo thân phải bình-tĩnh, rồi ông dẫn họ thoát ra ngoài một cách yên- ổn, xong việc ông lại xông trở vào đám lửa đương bốc cháy ngùn-ngụt.

Tòa nhà ngắm sông nước mua nên không bắt lửa, anh lính cứu hỏa, Martin và ông chủ Gia đình Eugenic cố dập tắt ngọn lửa. Trừ có cái "Nhà Sạch-Sẽ" bị thiêu rụi, còn tất cả đều không hư-hại gì. Đám đông lúc trước hoảng-hốt chạy tháo thân, bây giờ lại vui-vẻ quay trở lại. Người anh-hùng của họ là Pickerbaugh không đầy hai tiếng đồng hồ sau, tất cả các báo ở Nautilus đều tung ra những số đặc-biệt nói rằng Pickerbaugh không những đã tổ-chức được một lớp học lớn nhất chưa từng thấy từ trước tới nay, mà còn có lòng can-dảm, có tài chỉ-huy nên đã cứu được hàng trăm người khỏi bị dẫm bẹp. Trong hàng vạn cột báo quảng-cáo nói về Bác-sĩ Pickerbaugh, có lẽ chỉ có mấy

Khắp mọi nơi đều dán những tờ bích -
chương đề :

Hãy bầu cho

PICKERBAUGH

Nhà Bác-học thi-sĩ chuyên-môn

tranh-đấu bằng hai bàn tay không.

Các bạn chỉ cần bầu cho Ông Pick một khóa,

Đủ cho toàn-quốc hết sạch giống vi-trùng.

Ông tổ-chức những cuộc mít-tinh vĩ-đại, ông diễn-thuyết đưa ra những chương-trình rộng lớn nhưng thực ra rất mơ-hồ. Đúng là ông phản đối Chính-phủ Hoa-Kỳ tham-gia chiến-trận Âu-Châu, nhưng ông cam-kết với Chính-phủ, rằng ông sẽ đứng vào phe dùng hết mọi quyền-lực của chính-phủ để chấm-dứt cái tai-họa khủng-khiếp ấy, ông nhất-định cam-kết như vậy. Đúng là ông tán-thành chính-sách đánh quan-thuế nặng, nhưng những quan-thuế nặng đó phải điều chỉnh cách nào khiến cho các nông-gia trong quận ông có thể mua thật rẻ các thứ hàng-hóa. Đúng là ông tán-thành trả lương cao cho hết thầy các công-nhân, không trừ một người nào, nhưng ông sẽ đứng tro như đá, vững như bàn thạch để bảo-vệ cho bất kỳ một cơ-xưởng, một thương-gia hay một địa-chủ nào.

Trong khi cuộc vận-động của ông rầm-rộ như sấm, thì ở Nautilus còn có một cuộc vận-động khác nữa nhỏ hơn nhiều và khéo-léo hơn nhiều để dân-chúng bầu một cái ông tên là

Pugh, ông xếp thân-mến của Pickerbaugh tái cử làm Thị-Trưởng một lần nữa. Ông Pugh ngồi nhả-nhặt bên một chiếc bàn, ông tỏ ra vui-vẻ và ân-cần với bất cứ ai tới thăm ông, các ông mục-sư, các tay cờ-bạc, quân-nhân tại ngũ, cựu quân-nhân, đại-lý tiền-phong các gánh xiếc, cảnh-sát, các bà các cô mà đức-tính không đến nỗi tồi-tệ cho lắm... nghĩa là hết thảy mọi người, ngoại trừ cái bọn Xã-hội chủ-nghĩa hay gây rối-loạn mà ông hết sức chống-đối để bảo-vệ thành-phố thú-cụ. Trong các bài diễn-văn, Pickerbaugh luôn luôn ca-tụng Pugh "Con người hết sức thanh-liêm, đầy cảm-tình thân-thiện, Ngài Thị-Trưởng thường sẵn-sàng ủng-hộ những phong-trào đem lại hạnh-phúc chung cho mọi người". Và khi Pickerbaugh năn-ní Pugh một cách rất thành-thực : "Thưa Ông Thị-Trưởng, nếu tôi được vào Quốc-hội, thì ngài phải chỉ-định Arrowsmith thay thế tôi, ông ta không hiểu biết một chút gì về chính-trị, nhưng thực là một người thanh-liêm trung-chính", Pugh nhận lời ngay, thế là vui-vẻ cả làng... Chẳng một ai nhắc-nhở gì tới ông F.X. Jordan cả.

F. X. Jordan là một tay thầu-khoán chịu khó để ý đến các vấn-đề chính-trị. Pickerbaugh gọi ông ta là tham-những, và lần trước khi Pugh được trúng-cử, Pugh đã đưa ra một chương-trình canh-tân, nhưng từ bấy đến nay truyện canh-tân chỉ là chiếc bánh vẽ chẳng có gì là thực-tế - cả Pugh lẫn Pickerbaugh

đều tố-cáo Jordan là một "lực-lượng ác-hại". Nhưng đến lần bầu-cử này, ông Thi-Trưởng Pugh tử-tế hết mình, đến độ ông không thốt ra một lời nào có thể làm phật ý ông Jordan cả, và trái lại ông Jordan chẳng còn biết làm gì hơn là nói truyện một cách khoan-dung đại-độ về ông Pugh với những dân hay lui tới những quán rượu lậu và những ổ dĩ bọm.

Chiều hôm bầu-cử, Martin và Leora cũng ở trong đám người tụ-tập nhau ở nhà Pickerbaugh để chờ nghe kết-quả. Chưa bao giờ Martin bận tâm đến truyện chính-trị, thế mà bây giờ chàng cũng phải băn-khoăn về thái-độ vô-vĩnh thản-nhiên của Pickerbaugh khi nghe tin điện-thoại từ một tòa báo gọi tới: "Đây là kết-quả ở khu Rừng Liễu Willow Grove - Pickerbaugh dẫn đầu, tỷ-số phiếu gấp đôi đối phương!" và khi thấy từng đám đông kéo đi qua nhà hô to: "Pickerbaugh, Pickerbaugh, Pickerbaugh!" Pickerbaugh vẫn "phớt tỉnh như không".

Tới mười một giờ, sự đắc-cử đã chắc-chắn, Martin, lòng nôn-nao bán tín bán nghi, chợt nhận thấy mình nay đã trở thành Ông Giám Đốc Nha Y-Tế Vệ-Sinh, có trách-nhiệm đối với bảy-mươi-ngàn nhân-mạng.

Chàng băn-khoăn nhìn Leora thấy nàng bình-tĩnh cười thì chàng cũng vững tâm.

Suốt từ chập tối tới giờ, Orchid tỏ ra thờ-ơ và xa-cách đối với Martin, nhưng lại

trò chuyện với Leora thân - mật lạ-lùng. Bây giờ nàng mới kéo chàng vào gian phòng khách nhỏ ở bên trong và bảo chàng: "Thế là em sắp phải bỏ đây đi Washington rồi... thế mà anh chẳng thèm quan-tâm tới chút nào !"

Mắt nàng mờ đi, thờ-thẫn, buông xuôi. Chàng ôm lấy nàng thủ-thỉ: "Em bé-bỏng yêu-quý của anh! anh không thể để cho em xa anh đâu!"

Trong lúc đi bộ về nhà, chàng nghĩ tới đôi mắt của Orchid nhiều hơn là nghĩ tới cái chức Giám-Đốc mới của chàng.

Sáng hôm sau ngủ dậy, chàng than thầm: "Kinh-nghiệm có dạy cho người ta được điều gì không ? Mình cứ phải giữ mình và suốt đời làm một thằng khờ mãi hay sao ? Truyện cứ kéo dài mãi, không bao giờ kết-liệu hay sao ?"

Sau đó, không bao giờ chàng gặp lại nàng cả, trừ có lúc ở trên sân ga.

Khi gia-dình Pickerbaugh đi rồi, Leora bắt chợt bảo chàng: "Sandy, anh yêu này, em biết anh mất Orchid, lòng anh buồn như thế nào, chẳng khác gì mất đi tuổi trẻ của mình! Con bé mon-mòn như đào tơ. Thành thật, em rất hiểu lòng anh cảm nghĩ như thế nào, và em đồng tình với anh... nghĩa là, cố nhiên, miễn là anh đừng bao giờ đi tìm gặp cô ấy nữa !"

III

Trên tờ "Nhà-Nông" đăng một cái tit
thật lớn :

BÁC-SĨ ALMUS PICKERBAUGH ĐẮC-THẮNG
KHOA-HOC-GIA ĐẦU TIÊN TRÚNG-CỬ
VÀO QUỐC-HỘI

BẠN CỦA DARWIN VÀ PASTEUR
ĐEM LẠI SINH KHÍ MỚI ĐỂ LÈO LÁI
CON THUYỀN QUỐC-GIA

Pickerbaugh xin từ-chức ngay lập-tức. Ông viện cớ là phải đến Hoa-thịnh-đốn trước khi khóa họp Quốc-Hội của ông khai-mạc, để nghiên-cứu những phương-pháp lập-pháp và để bắt tay sớm vào cuộc vận-động thành-lập một Bộ Y-Tế Vệ-Sinh Quốc-Gia. Việc đề-cử Martin thay thế ông gặp nhiều sự chống-đối mạnh. Klopchuk chủ xưởng sữa cực-lực phản-đối, Irving Watters thì rỉ tai các Bác-sĩ khác bảo Martin có ý-định bành-trướng thêm các nhà thương thí, F. X. Jordan thì muốn đề-cử một bác-sĩ khác trẻ tuổi và biết điều. Chính nhóm Ashford Grove, Tredgold, Schlemihl, Monte Mugford giúp Martin đắc-thắng.

Martin đến tìm Tredgold ngỏ ý lo ngại :

- Chả biết dân-chúng có ưa tôi không?
Tôi nên tranh-đấu với Jordan hay nên rút
lui ?

Tredgold điềm-nhiên đáp :

- Tranh-đấu ? Tranh-đấu cái gì có chứ ?
Tôi có cổ-phần khá lớn trong ngân-hàng văn
thường cho ông Thi-Trưởng Pugh vay nhiều món
kha-khá. Anh cứ để việc đó cho tôi.

Hôm sau, Martin được đề - cử, nhưng chỉ
làm Quyền Giám-Đốc, với số lương là ba ngàn
rưỡi thay vì bốn ngàn.

Chàng chẳng hề để ý nghĩ tới chuyện
chàng được đề-cử là do những cái mà chắc chàng
sẽ gọi là "chính-trị lưu-manh". Ông Thi-Trưởng
Pugh mời chàng tới, tum-tum cười nói :

"Bác-sĩ ạ, Bác-sĩ bị nhiều người chống
đối, vì Bác-sĩ còn trẻ và không mấy người
biết Bác-sĩ, Tôi chắc rồi ra tôi có thể trao
chức Giám-Đốc thực-thụ cho Bác-sĩ, nếu chúng
tôi thấy Bác-sĩ có đủ khả-năng và được lòng
mọi người. Trong lúc chờ đợi Bác-sĩ không nên
khinh-xuất. Có chuyện gì, Bác-sĩ nên đến hỏi
ý-kiến tôi. Tôi hiểu biết thành-phố này hơn
Bác-sĩ và hiểu biết ai là người mình cần phải
ví nể đôi chút".

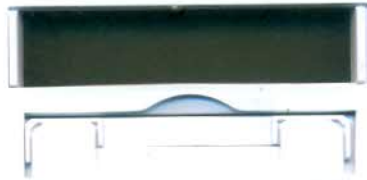
IV

Ngày Pickerbaugh lên đường đi Hoa-thịnh đón được tổ-chức như một ngày hội. Tại Công-binh-xưởng, từ mười hai tới hai giờ, Phòng Thương-Mại tặng bất cứ ai tới đó, một bữa cơm trưa có món tiếu-hồng-trường, bánh rán, và cà-phê, thêm kẹo cao-su cho đàn bà, còn đàn ông thì thêm xì-gà Schwinhugel chế tạo tại Nautilus.

Tàu khởi-hành lúc ba-giờ năm - mươi - lăm phút. Sân ga đông nghẹt hàng ngàn người, làm cho những hành-khách ngay thật phải ngạc-nhiên thò đầu há-hốc miệng ra ngoài cửa sổ xe lửa để xem truyện gì.

Ở sân sau ga, ông Thi-Trưởng Pugh đứng trên một thùng hàng cao ngất-nghều trông rất nguy-hiêm, đọc diễn-văn. Sau khi Ban - Nhạc Ngân-Giác của thành phố Nautilus chơi ba bản nhạc ái-quốc, Pickerbaugh đứng lên "diễn-đàn", vợ con đứng xung-quanh ông. Khi nhìn xuống đám đông, ông bỗng rung-rung nước mắt.

Ông nhen-ngào nói: "Đây là lần thứ nhất xem chùng tôi không thể diễn - thuyết được. Trời ơi! tôi như bị tắc họng, không thốt nên lời! Tôi đã định nói thật nhiều, nhưng bây giờ, tất cả tôi chỉ còn có thể nói ra được

một lời là... tôi yêu mến hết thấy quý vị, tôi mang ơn quý-vị rất nhiều, tôi sẽ đem hết tâm-trí ra để đại-diện cho quý-vị tại Quốc-Hội ! Tôi xin cầu chúc quý-vị ở lại được khang an !"

Tàu chuyên bánh, Pickerbaugh đưa tay vẫy cho tới khi không trông thấy mọi người mới thôi.

Martin bảo Leora : "Ồ, ông lão tốt ghê. Cái ông ấy... Nói chú, nếu ông ấy mà tốt thực, thì cứ đem tree cổ anh lên! Thiên-hạ vì lòng tốt nên cứ luôn luôn để cho người ta lừa bịp mà không biết. Ấy thế mà mình cứ phải ngồi yên như một thằng hèn, nhìn chúng nó làm mưa làm gió khắp nơi mà không dám nói lên một tiếng. Ồ, khi thực, ở trên đời này không có lấy được một sự việc gì giản-dị hay sao ? Thôi, mình quay về văn-phòng đi, và từ nay anh sẽ tận tâm làm việc một cách quang minh chính-đại và rồi việc sẽ hồng bát cho mà xem !"